

Počítač a vybraná spotřební elektronika

Český statistický úřad se dlouhodobě zabývá sledováním stavu a vývoje hospodaření českých domácností v rámci šetření prováděného oddělením statistik rodinných účtů. Šetření je zaměřeno komplexně a poskytuje informace o výši vydání a struktuře spotřeby českých domácností za všechny oblasti. Mimo jiné právě i za oblast počítačů a spotřební elektroniky, související s informačními a komunikačními

technologemi (ICT), kde je sledována míra rozšíření těchto zařízení v českých domácnostech a kolik financí do nich domácnosti každoročně investují.

Na následujících stránkách naleznete základní údaje o rozšíření počítačů a vybrané spotřební elektroniky (např. televizory, CD a DVD přehrávače, videokamery, satelitní soupravy apod.) v českých domácnostech a jaké prostředky domácnosti každoročně za tato zařízení vynakládají. Údaje jsou prezentovány s použitím výsledků šetření statistik rodinných účtů za domácnosti ČR celkem a tříděné podle nejrůznějších kritérií (příjem domácnosti, počet dětí v domácnosti, postavení osoby v čele domácnosti atd.). K dispozici jsou také vybrané údaje za mezinárodní srovnání České republiky se zeměmi EU s použitím dat z Evropského statistického úřadu - Eurostatu (vybavenost domácností zemí EU počítačem).

[Metodika šetření statistik rodinných účtů](#)

DEFINICE SLEDOVANÝCH UKAZATELŮ

1. ZAŘÍZENÍ PRO ZPRACOVÁNÍ DAT

- všechny druhy osobních počítačů kromě notebooků vč. většiny příslušenství (modemy, antény, síťové karty, síťové kabely a zásuvky, televizní karty, acces-pointy, webkamera, joystick - „volant“ k PC hrám, faxovací přístroje či telefonní záznamníky, které tvoří příslušenství osobních počítačů aj.)
 - notebooky vč. příslušenství (baterie, adaptéry, síťové karty, síťové kabely aj.), dětský notebook
 - tiskárny a scannery (vč. kombinací), scanner s kopírkou
 - software (vč. iTunes)
 - psací stroje
 - kalkulačky
 - elektronické záznamníky, diáře, tlumočníky
 - náplň do tiskáren, ostatní zařízení pro zpracování dat
- nezahrnuto: software videoher, kazety a CD-ROM s videohrami, pásky do psacích strojů, logaritmická pravítka, MP3 a MP4 přehrávače, kopírky, které nelze připojit k počítači*

2. ZAŘÍZENÍ PRO PŘÍJEM, ZÁZNAM A REPRODUKCI OBRAZU A ZVUKU

2.1 TELEVIZNÍ PŘIJÍMAČE, VIDEOREKORDÉRY, DVD

- televizní přijímače černobílé a barevné vč. přenosných
 - videozařízení (videorekordéry, videopřehrávače)
 - DVD přehrávač, DVD rekordér
 - antény
 - zařízení pro digitalizaci TV vysílání (set-top box aj.)
 - příslušenství a náhradní díly k televizním přijímačům a videu (vč.konektorů)
 - satelitní přijímače a soupravy, domácí kino
 - ostatní výdaje na televizní přijímače a videorekordéry
- nezahrnuto: opravy výše uvedených zařízení, pronájem výše uvedených zařízení, videokamery a kamery pro zvukový film,televizní hry*

2.2 ROZHLASOVÉ PŘIJÍMAČE, AUDIO-ZAŘÍZENÍ

- rozhlasové přijímače všech druhů (vč. autorádia)
 - radiopřijímače s hodinami, radiobudíky
 - magnetofony, gramofony, radiomagnetofony, autopřehrávače bez CD mechaniky
 - přenosné magnetofonové přehrávače (walkmany)
 - CD přehrávače (i s radiomagnetofonem)
 - CD přehrávače přenosné (discmany), MD rekordéry, minidiskové přehrávače, MP3 a MP4 přehrávače, iPod, autopřehrávače s CD mechanikou
 - Hi-fi věže
 - příslušenství a náhradní díly (antény, mikrofony, reproduktory, zesilovače, sluchátka, gramofonové přenosky, jehly aj.)
 - vysílačky (s výjimkou dětských), ostatní výdaje na rozhlasové přijímače a audio-zařízení
- nezahrnuto: opravy výše uvedených zařízení, pronájem výše uvedených zařízení*

3. OSTATNÍ VYBAVENÍ

3.1 FOTOGRAFICKÁ A KINEMATOGRAFICKÁ ZAŘÍZENÍ A OPTICKÉ PŘÍSTROJE

- všechny druhy fotoaparátů
- videokamery a filmové kamery
- promítačky a diaprojektory, promítací plátna, prohlížečky
- zařízení pro fotokomory a na zpracování materiálu (zvětšovací přístroje, řezačky, fotoválečky, leštičky, spínací hodiny, fotomisky, odměrky)
- expozimetry, fotoblesky, filtry, stativy, brašny na fotopřístroje
- kopírky (které nelze připojit k počítači)
- náhradní díly k výše uvedeným zařízením
- ostatní výdaje na foto-kino zařízení
- dalekohledy, mikroskopy, kompas, lupy

- teleskopy a ostatní optické přístroje, náhradní díly k výše uvedeným zařízením
nezahrnuto: paměťové karty do fotoaparátů, neexponované filmy, foto a kinomateriál, scannery, kopírky se scannerem, kopírky, které lze připojit k počítači

3.2 NOSNÁ MÉDIA PRO ZÁZNAM OBRAZU A ZVUKU

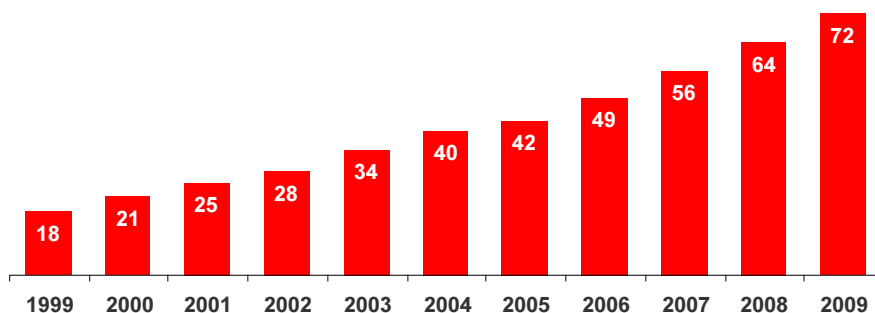
- gramofonové desky, magnetofonové pásky a kazety, MD, CD a CD-ROM, nahrané (příp. cena těchto výrobků prodáváných k novinám a časopisům)
- CD, DVD a MD nenahrané, diskety
- videokazety nenahrané, magnetofonové pásky a kazety neozvučené
- čistící kazety
- DVD nahrané, cena DVD prodáváných k novinám a časopisům, videokazety nahrané
- polovodičové a elektronické prvky pro radioamatéry
- diapozitivy, fotomateriál a kinomateriál (filmy, vývojky, ustalovače, fotopapíry, diarámečky, kazeta do videokamery aj.)
- flash disky, USB disky
- paměťové karty všech typů (paměťová karta do digitálního fotoaparátu, do mobilního telefonu apod.)
- boxy, obaly a stojany na nosná média, „vypálení“ CD, ostatní výdaje na nosná media pro záznam obrazu a zvuku
- nahraná nosná média (CD-ROM, DVD, kazety aj.) obsahující encyklopedii, slovník, jazykové kurzy, kurzy cvičení apod.

nezahrnuto: software pro počítače, software videoher, kazety a CD-ROM s videohrami, vyvolávání filmů, výrobu fotografií

1. Vybavenost domácností počítačem a vybranou spotřební elektronikou

Počítač

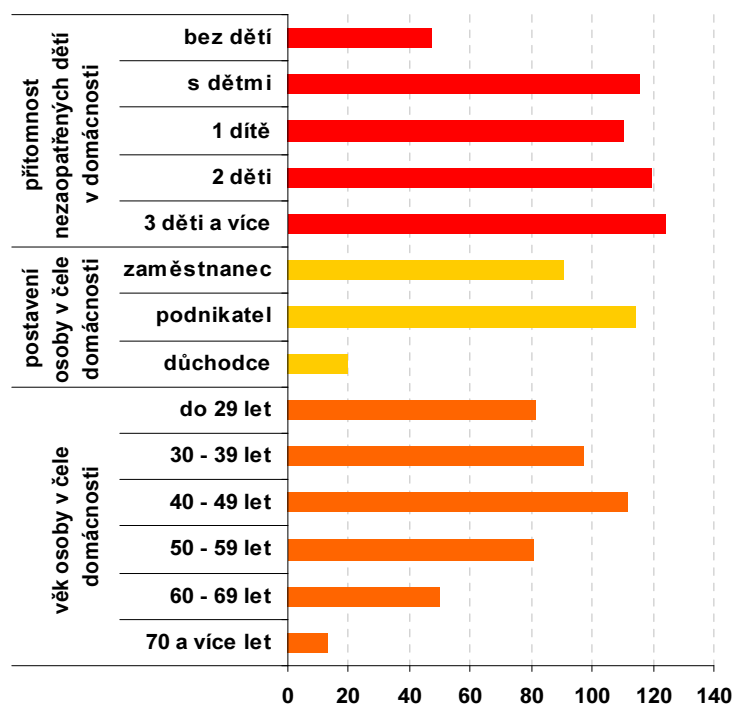
Graf 1.1 Vybavenost domácností počítačem
(počet PC na 100 domácností)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Na počátku sledovaného období v roce 1999 připadalo na 100 domácností 18 počítačů, v roce 2009 se ve 100 domácnostech nacházelo již 72 počítačů.

Graf 1.2 Vybavenost domácností počítačem podle typu domácnosti; 2009
(počet PC na 100 domácnost daného typu)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

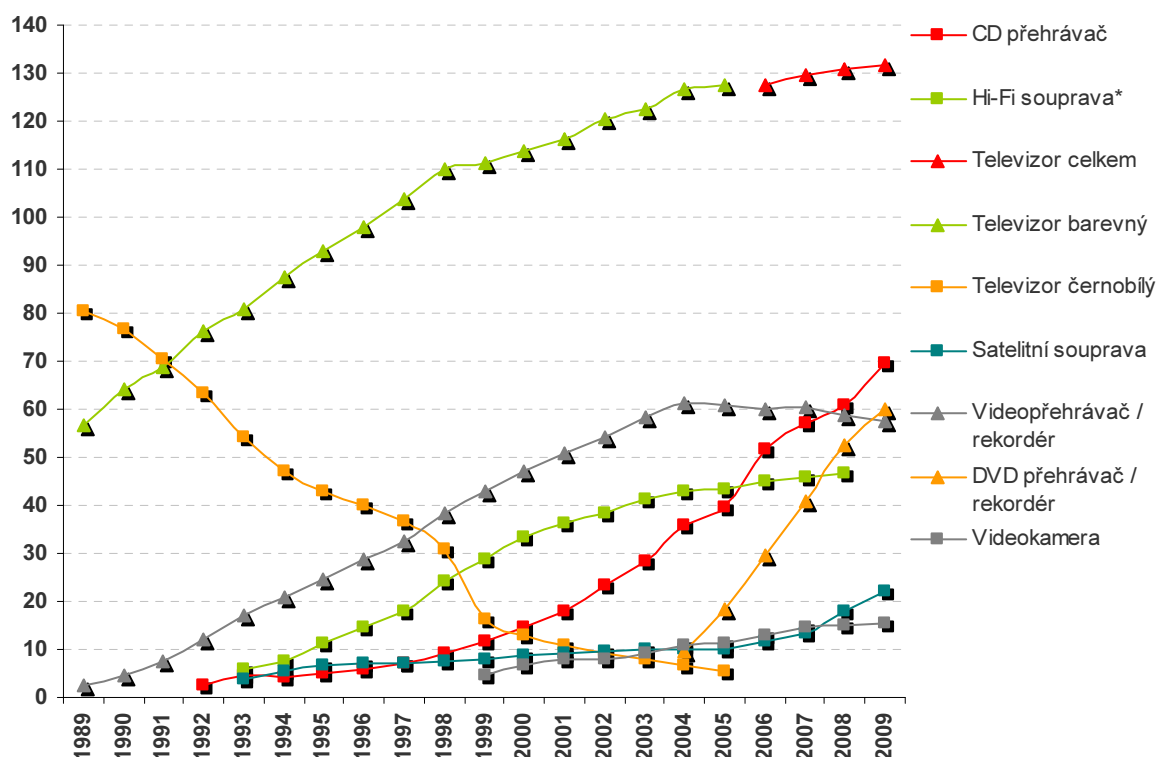
V **bezdětných domácnostech** se v roce 2009 nacházelo v průměru 48 počítačů na 100 těchto domácností, zatímco v **domácnostech s dětmi** pak 116 počítačů na 100 domácností.

V **třídění domácností podle postavení osoby v čele** se nejvíce PC nacházelo v **domácnostech s podnikatelem** v čele - 114 kusů na 100 těchto domácností, naopak na 100 **domácností s důchodcem** v čele připadlo pouze 20 PC.

V domácnostech tříděných podle věku osoby v čele dominují se 112 počítači na 100 domácností ty domácnosti, kde je osoba v čele ve věku 40–49 let, nejméně počítačů na 100 domácností - 13 kusů - vykázaly domácnosti s osobou v čele ve věku 70 let a více. U domácností s osobou v čele ve věku do 29 let se nacházel počítač v počtu 82 kusů na 100 těchto domácností.

Spotřební elektronika

Graf 1.3 Vybavenost domácností vybranou spotřební elektronikou
(počet kusů na 100 domácností)

* od roku 2009 se Hi-Fi souprava již nesleduje

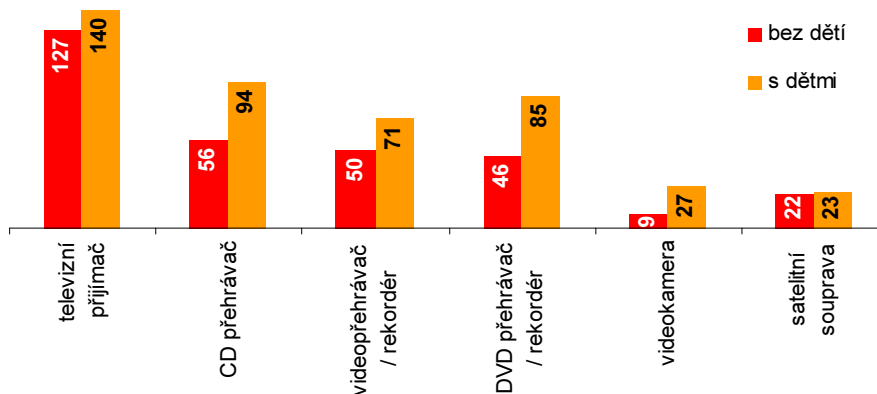
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Z uvedené spotřební elektroniky vlastnily domácnosti v roce 2009 nejvíce televizorů, počtem 132 kusů na 100 domácností, přičemž v posledních letech dochází meziročně pouze k pozvolnému nárůstu.

Počty mezi 50–100 kusy na 100 domácností vykázaly za rok 2009 v sestupném pořadí **CD přehrávač (70 ks)**, **DVD přehrávač/rekordér (60 ks)** a **videopřehrávač/rekordér (58 ks)** - vybavenost českých domácností touto elektronikou stále stoupá, pouze v případě videopřehrávače zaznamenáváme od roku 2004 pozvolný pokles, což souvisí s prudkým nástupem DVD technologie v předchozích letech (zároveň počet DVD přehrávačů/rekordérů na 100 domácností letos poprvé převýšil počet videopřehrávačů/rekordérů).

Zbývající spotřební elektronika se v roce 2009 nacházela v českých domácnostech následovně: na 100 domácností připadlo 22 ks satelitních souprav, a 15 ks videokamer; vybavenost domácností zmíněnými spotřebiči stále pozvolně roste.

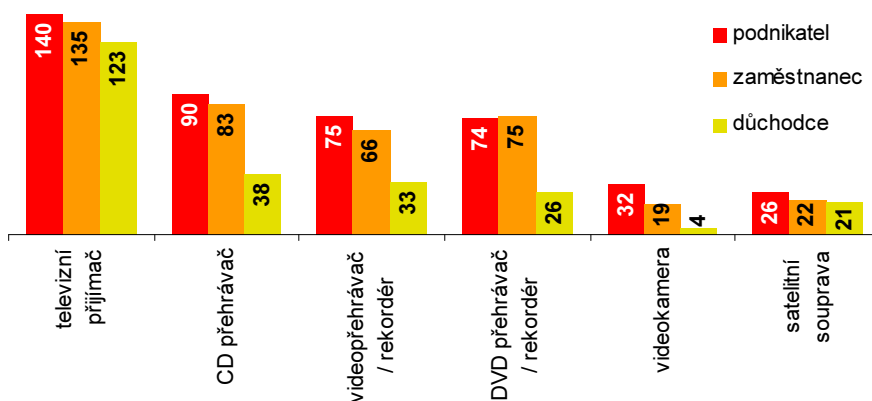
Graf 1.4 Vybavenost domácností vybranou spotřební elektronikou podle přítomnosti dětí* v domácnosti; 2009
(počet kusů na 100 domácností)

* nezaopatřené děti

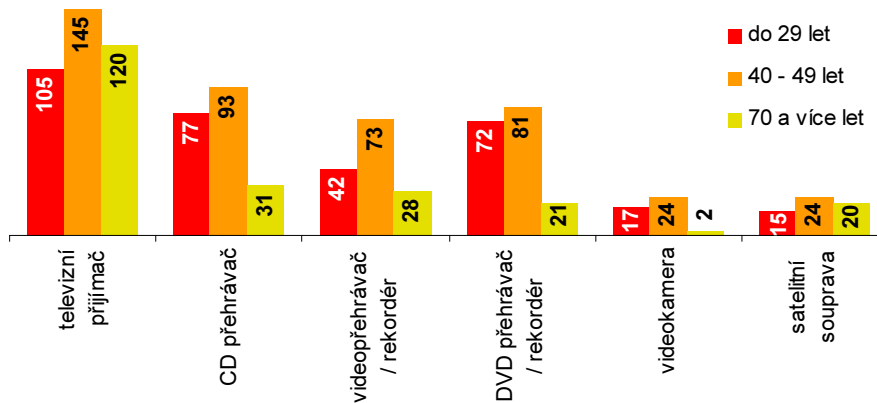
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Graf 1.5 Vybavenost domácností vybranou spotřební elektronikou podle postavení osoby v čele domácnosti; 2009
(počet kusů na 100 domácností)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Graf 1.6 Vybavenost domácností vybranou spotřební elektronikou podle věku osoby v čele domácnosti; 2009
(počet kusů na 100 domácností)

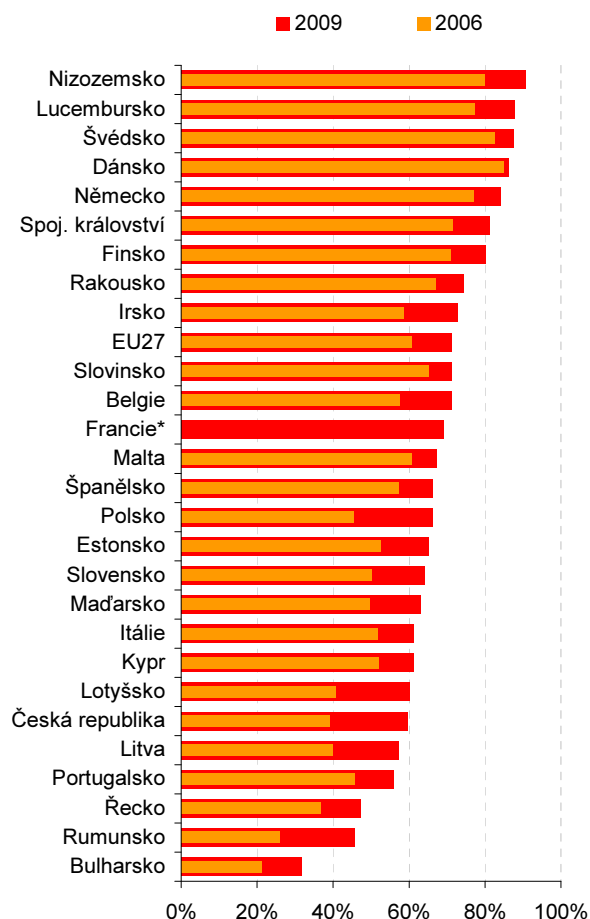
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

V grafech 1.4 - 1.6 jsou zřetelné rozdíly ve vlastnictví vybrané spotřební elektroniky mezi jednotlivými typy domácností ve všech daných tříděních. U domácností tříděných podle počtu nezaopatřených dětí mají vyšší vybavenost danou elektronikou ty domácnosti, kde děti přítomné jsou, oproti těm bez dětí. Domácnosti tříděné podle postavení osoby v čele domácnosti vykazují vyšší hodnoty za ty s podnikatelem a zaměstnanou osobou v čele oproti domácnostem důchodců a u domácností tříděných podle věku osoby v jejím čele dominují ty, kde je tato osoba ve věku 40–49 let.

Největší rozdíly ve vybavenosti panují mezi domácnostmi v jednotlivých tříděních spíše v případě modernější elektroniky (CD přehrávač, DVD přehrávač / rekordér, videokamera, ale i videopřehrávač / rekordér), u elektroniky klasičtější, v domácnostech dlouhodobě zaběhlejší, jsou rozdíly spíše minimální (televizor, satelitní souprava).

Mezinárodní srovnání

Graf 1.7 Vybavenost počítačem v domácnostech Evropské unie
(% z celkového počtu domácností v dané zemi)

* data za rok 2006 nejsou k dispozici

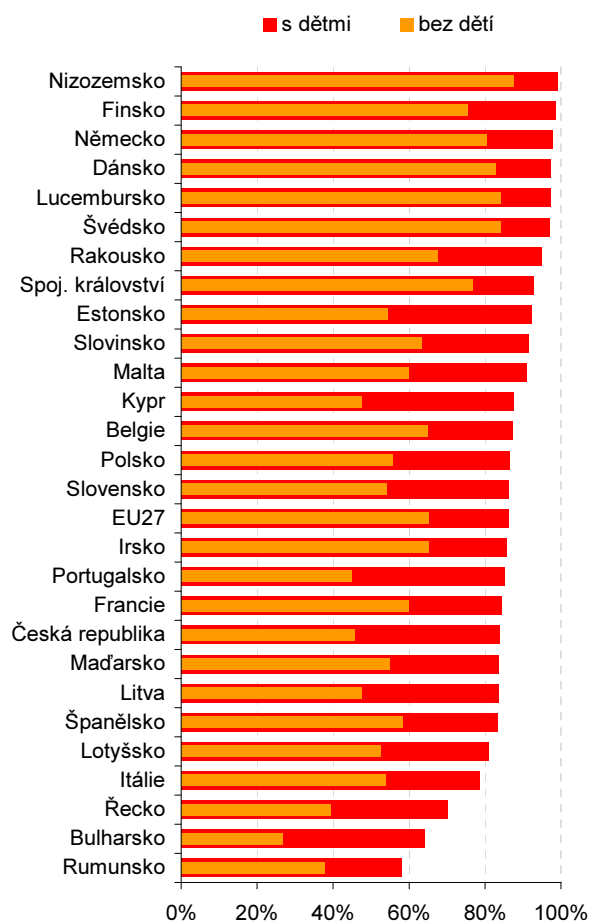
Pozn.: jedná se o domácnosti, kde je alespoň jeden její člen ve věku 16-74 let

Zdroj: EUROSTAT

Počítač byl v roce 2009 rozšířen nejvyšší měrou v domácnostech Nizozemska (91 %), Lucemburska (88 %) a Švédska (88 %), opak platí pro Řecko, Rumunsko, a Bulharsko, kde podíl

nedosáhly ani 50 %. **Evropský průměr činil v tomto roce 71 %**. Mezi všemi sedmadvaceti státy EU zaujaly v roce 2009 české domácnosti až 22. místo s podílem 60 %. Nicméně při srovnání podílů v letech 2006 a 2009 je to právě Česká republika, která v tomto období vykázala nejvyšší přírůstek podílu za vlastnictví PC mezi všemi zeměmi EU - přes 20 procentních bodů.

Graf 1.8 Vybavenost počítačem v domácnostech Evropské unie podle přítomnosti dětí*; 2009
(% z celkového počtu domácností daného typu v dané zemi)

* děti do 16 let

Pozn.: jedná se o domácnosti, kde je alespoň jeden její člen ve věku 16-74 let

Zdroj: EUROSTAT

Ve srovnání **domácností s dětmi** se Česká republika posunula podílem 84 % za vybavenost počítačem na 19. místo mezi ostatními zeměmi EU (oproti 22. příčce, kterou zaujala ve srovnání všech domácností, viz graf 1.13), naopak ve srovnání **domácností bez dětí** spadla podílem 46 % na 23. místo. **Průměr za všechny státy EU činil 86 % za domácnosti s dětmi a 65 % za domácnosti bez dětí**, což znamená, že jsou české domácnosti s dětmi v podstatě na úrovni unijního průměru a výrazně oproti němu zaostávají domácnosti bez dětí. **Domácnosti s dětmi** vykázaly v roce 2009 **nejvyšší podíly (téměř 100 %) za vlastnictví počítače v Nizozemsku, Finsku a Německu, nejnižší podíly (pod 70 %) pak v Řecku, Bulharsku a Rumunsku**. V rámci **domácností bez dětí** dominovaly **nejvyššími podíly (kolem 85 %) Nizozemsko, Švédsko a Lucembursko**, opak vykázaly opět Řecko, Bulharsko a Rumunsko podíly pod 40 %.

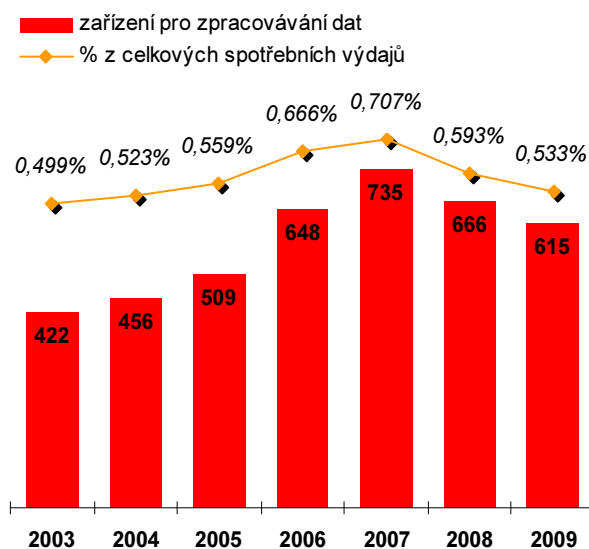
2. Výdaje domácností na počítač a vybranou spotřební elektroniku

V této části analýzy jsou sledovány výdaje na následující tři skupiny zařízení:

- Zařízení pro zpracovávání dat (počítače – hardware i software, psací stroje, kalkulačky apod.)
- Televizní přijímače, videorekordéry, DVD (včetně set-top boxů, antén apod.)
- Rozhlasové přijímače, audio-zařízení

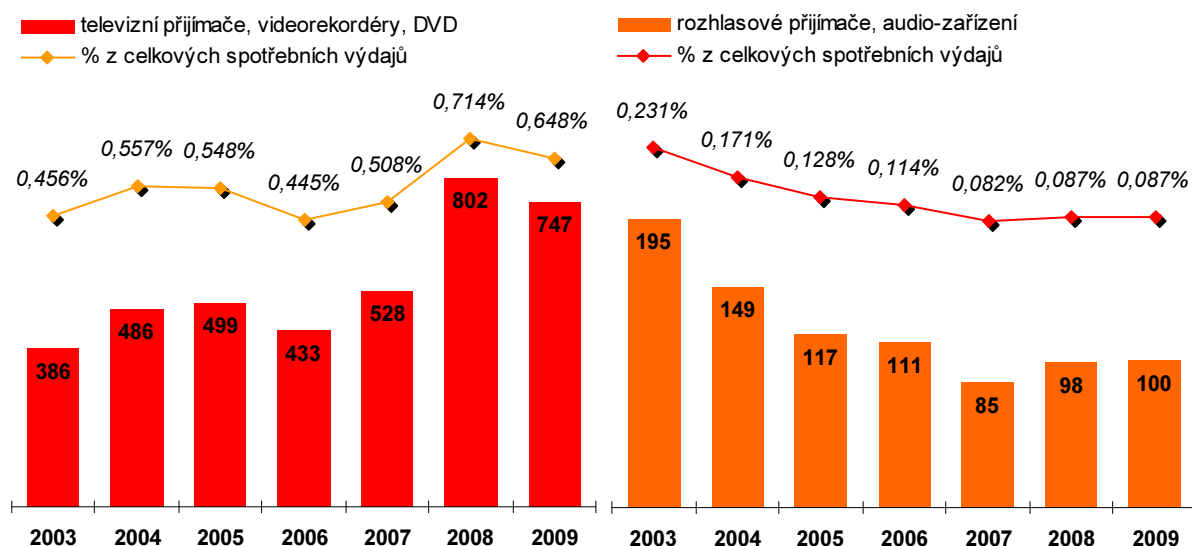
Podrobné informace naleznete v Definicí sledovaných ukazatelů.

2.1 Výdaje domácností na zařízení pro zpracovávání dat (roční průměry v Kč na jednoho člena domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

2.2 Výdaje domácností na zařízení pro příjem, záznam a reprodukci obrazu a zvuku (roční průměry v Kč na jednoho člena domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

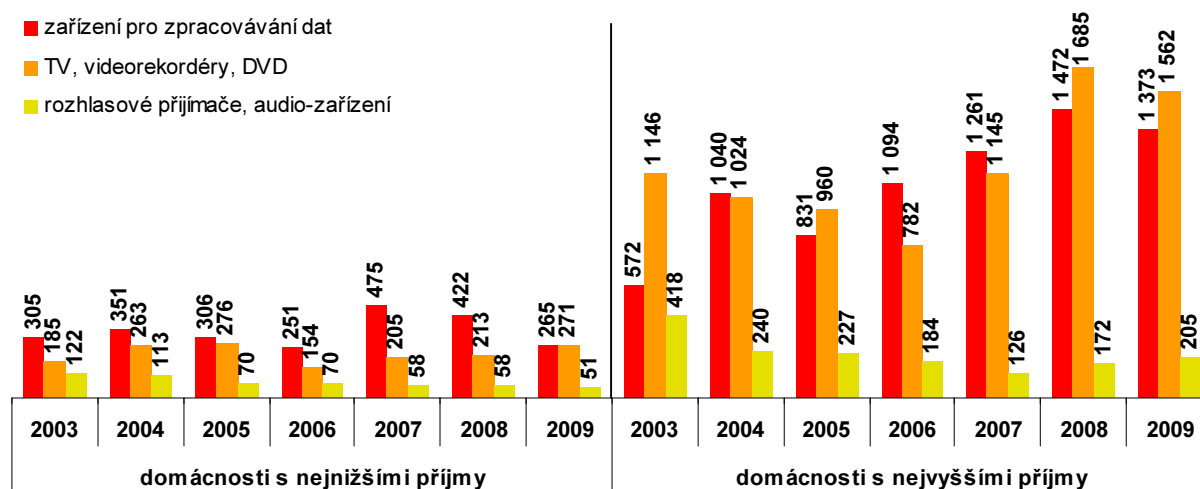
Výdaje českých domácností na zařízení pro zpracovávání dat dlouhodobě rostou, a to jak absolutně, tak vztažené na celkové spotřební výdaje domácností. Ceny těchto zařízení dlouhodobě klesají, růst nákladů je tedy nejspíše podpořen stále vzrůstajícím zájmem domácností o koupi počítače a s ním související techniky. **Od roku 2008 dochází ve výdajích na daná zařízení k poklesu** (zdali to souvisí více s trvalým poklesem cen nebo s postupným nasycením trhu s počítači a související technikou, případně s ekonomickou krizí, ukáží až data za další roky). Mezi lety 2003 a 2007 se tak výdaje na daná zařízení přepočtené na jednoho člena domácnosti téměř zdvojnásobily z hodnoty 422 Kč na 735 Kč, letos klesly na částku 615 Kč (pod úroveň hodnoty za rok 2006).

Výdaje domácností na spotřební elektroniku ve skupině televizní přijímače, videorekordéry, DVD taktéž v dlouhodobém měřítku stoupaly, letos lehce poklesly. Zatímco v roce 2003 vydal jeden člen domácnosti na tato zařízení v průměru 386 Kč za rok a v dalších letech se tyto výdaje pohybovaly v podobných hodnotách, v roce 2008 se skokově zvýšily na 802 Kč a letos poklesly na hodnotu 747 Kč (od roku 2008 se započalo s vypínáním analogového vysílání a přechodem na digitální vysílání, které vyžaduje nákup speciálních zařízení, což může mít vliv na skokově vyšší výdaje).

Výdaje na spotřebiče ve skupině rozhlasové přijímače, audio-zařízení naopak za dostupnou časovou řadu setrvale klesaly, v posledních letech stagnují. V roce 2003 činila průměrná částka vydaná jedním členem domácnosti ročně 195 Kč, v roce 2009 to bylo o 95 Kč méně (vydané částky v absolutních hodnotách se tak pohybují mnohem níže než tomu bylo u předchozích dvou skupin spotřební elektroniky). Za poklesem výdajů může stát fakt, že se do této skupin produktů řadí mnoho těch, které rok od roku zastarávají a přestávají se k poslechu hudby používat (gramofony, audiokazetové přehrávače), a také může hrát roli stále častější poslech hudby přímo v počítači či DVD přehrávačích a tím menší zájem o využívání klasických audio-zařízení.

Následující řádky přináší přehled za domácnosti tříděné podle různých kritérií pro získání konkrétnější představy závislosti výše uvedených výdajů na typu domácnosti.

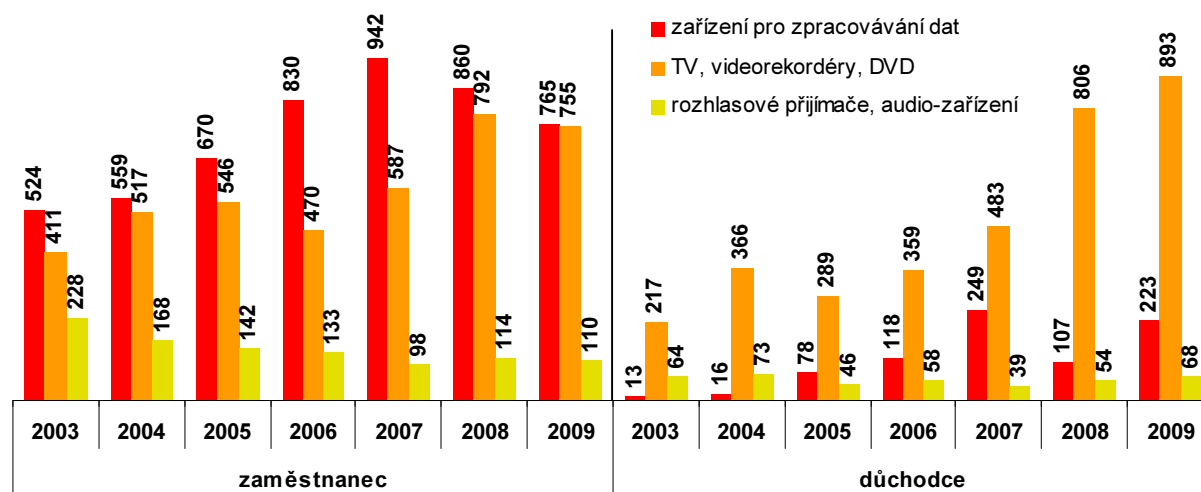
2.3 Výdaje domácností na PC a spotřební elektroniku podle příjmů domácnosti¹ (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

¹ Podle čistých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti, jedná se o nejnižší a nejvyšší příjmový decil.

2.4 Výdaje domácností na PC a spotřební elektroniku podle postavení osoby v čele domácnosti (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

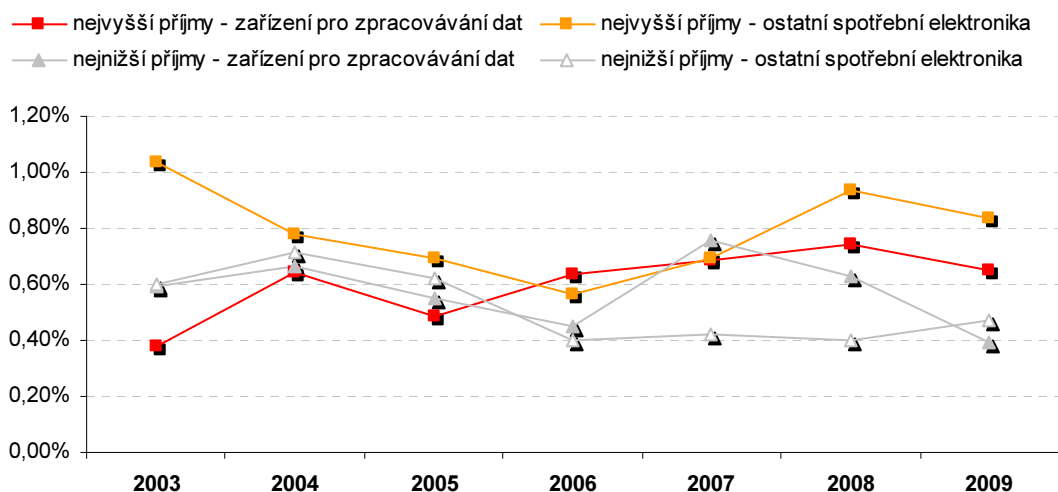

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Domácnosti tříděné podle příjmu přirozeně vydávají nejen za spotřební elektroniku rozdílné částky úměrné jejich finančním možnostem. Jak moc se ale tyto částky liší můžeme zjistit z grafu 2.3. V roce 2009 vydal jeden člen domácností s nejnižšími příjmy v průměru 265 Kč za **zařízení pro zpracování dat**, u domácností s nejvyššími příjmy činila tato částka téměř 1400 Kč, čili více než pětinašobek. U **zařízení ve skupině TV, videorekordéry, DVD** jsou rozdíly dokonce ještě znatelnější, částky vydávané domácnostmi s nejvyššími příjmy na tato zařízení každoročně převyšovaly částky domácností s příjmy nejnižšími cca čtyřnásobně, od roku 2008 dokonce cca osminásobně! Co se týče **skupiny rozhlasové přijímače, audio-zařízení**, pokles a v posledních letech spíše stagnaci ve vynakládaných částkách vykazují oba typy domácností v tomto členění, v roce 2009 činila tato částka 51 Kč u domácností s nejnižšími příjmy a 205 Kč u domácností s příjmy nejvyššími.

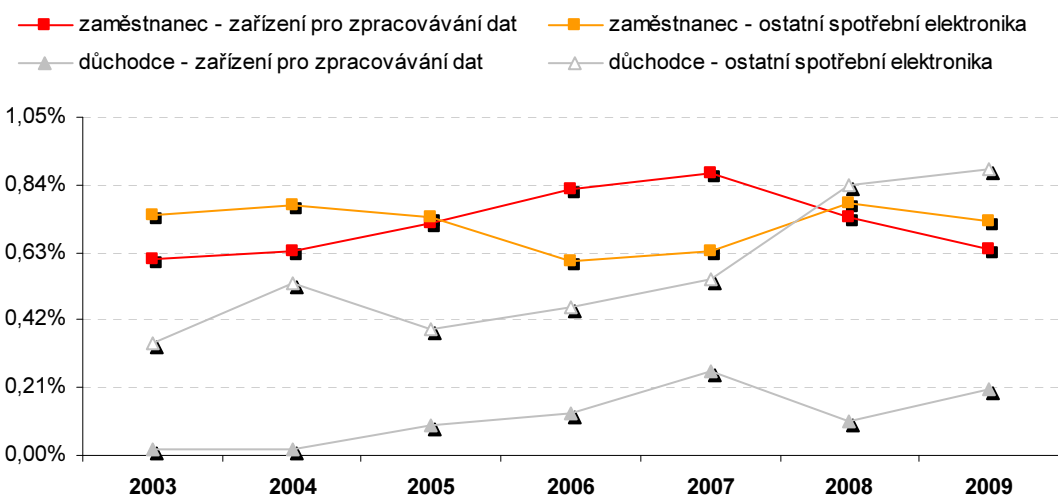
V členění domácností podle osoby v jejím čele pochopitelně dominují vyššími výdaji domácností se zaměstnanou osobou v čele, opět je tedy zajímavé zaměřit se na to, jak moc se vydávané částky liší. Nejmarkantnější rozdíl panuje v případě koupě **zařízení pro zpracování dat**, kdy průměrná částka vydaná jedním členem domácností zaměstnanců převýšila v roce 2009 částku domácností důchodců cca čtyřnásobně (na počátku sledovaného období dokonce cca čtyřicetinašobně). Naopak překvapivě téměř srovnatelné částky můžeme pozorovat ve výdajích na spotřební elektro **ve skupině TV, videorekordéry, DVD** a v posledních dvou letech dokonce vyšší vydané částky u domácností důchodců oproti domácnostem zaměstnanců. U výrobků spadajících do **skupiny rozhlasové přijímače, audio-zařízení** byly částky vydávané domácnostmi zaměstnanců každoročně vyšší cca dvoj- až trojnásobně, zároveň jsou v posledních letech absolutně nejnižší ve srovnání s předchozími kategoriemi spotřební elektroniky.

2.5 Výdaje domácností na PC a spotřební elektroniku podle příjmů domácnosti (podíly na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

Pozn.: ostatní spotřební elektronika zahrnuje výrobky skupiny TV, videorekordéry, DVD a rozhlasové přijímače, audio-zařízení
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

2.6 Výdaje domácností na PC a spotřební elektroniku podle postavení osoby v čele domácnosti (podíly na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

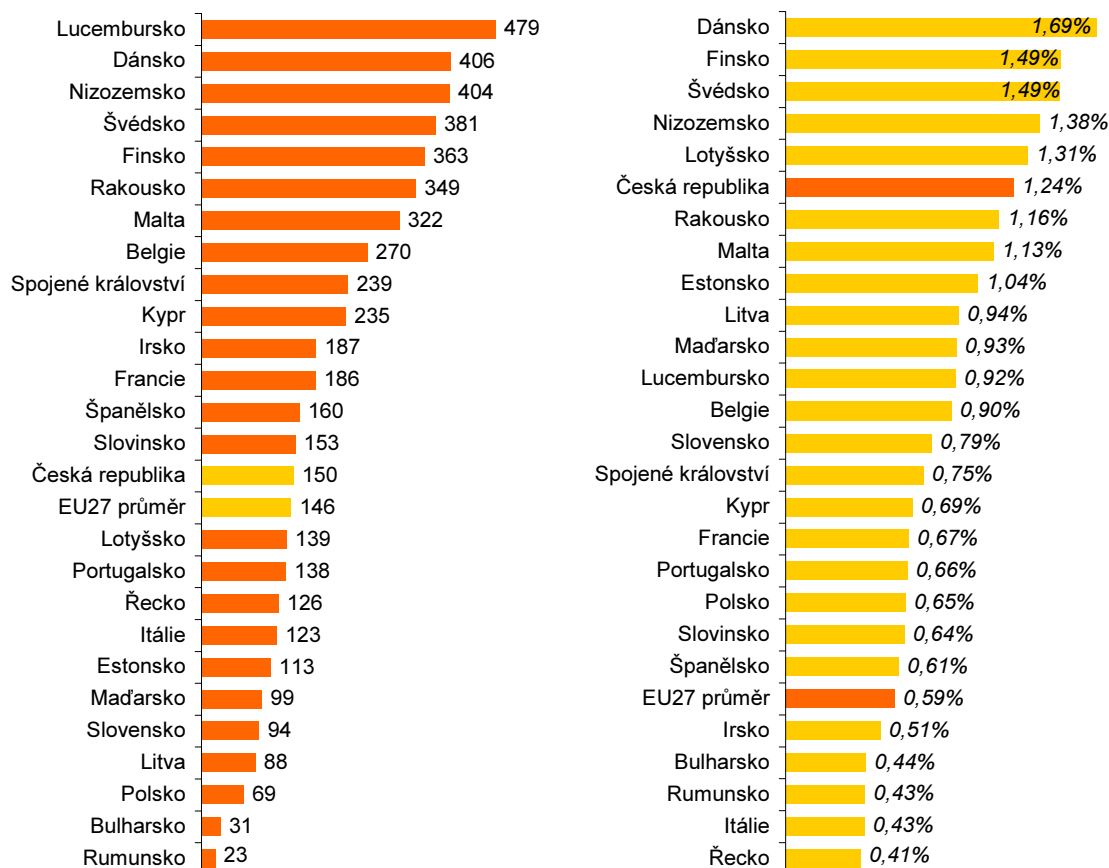
Pozn.: ostatní spotřební elektronika zahrnuje výrobky skupiny TV, videorekordéry, DVD a rozhlasové přijímače, audio-zařízení
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Pokud jde o vydání relativní, vztažená k celkovým spotřebním výdajům domácností, **více na dané zboží vydávají domácnosti se zaměstnanou osobou v čele** oproti domácnostem důchodců (vyjímkou jsou roky 2008 a 2009 u domácností důchodců a výdajů na ostatní spotřební elektroniku). **U domácností tříděných podle příjmu** nejsou rozdíly v relativních vydáních příliš markantní (bohatší domácnosti sice za dané výrobky vydávají v absolutních částkách zřejmě více oproti chudším, zároveň jsou ale vyšší i jejich celkové spotřební výdaje).

Mezinárodní srovnání

2.7 Výdaje domácností na PC a spotřební elektroniku² v zemích EU; 2005

(roční průměry v PPP* eur a % z celkových spotřebních výdajů na jednu domácnost dané země)

* PPP (Purchasing Power Parity) – parita kupní síly - eliminuje cenové rozdíly v jednotlivých zemích (za 1 euro v PPP je tak možno fiktivně nakoupit stejné množství zboží a služeb v každé zemi)

Zdroj: EUROSTAT

Nejvíce peněz vydaly v roce 2005 za danou spotřební elektroniku domácnosti Lucemburska (479 EUR v PPP - dále jen EUR), následovalo Dánsko (406 EUR) a Nizozemsko (404 EUR). Naopak nejnižší částky vydaly domácnosti v Polsku (69 EUR), Bulharsku (31 EUR) a Rumunsku (23 EUR). Česká republika se s částkou 150 EUR zařadila mezi státy EU na 15. příčku, hned před unijní průměr, který v daném roce činil 146 EUR.

V relativním srovnání se Česká republika s hodnotou 1,24 % umístila mezi zeměmi EU na šesté pozici, vysoko nad unijním průměrem (0,59 %). Nejnižší podíly částek vydávaných za danou spotřební elektroniku z celkových spotřebních výdajů (pod 0,5%) vykázaly domácnosti Bulharska, Rumunska, Itálie a Řecka, naopak nejvyšším podílem z celkových spotřebních výdajů (nad 1,5 %) nakupují danou spotřební elektroniku domácnosti Dánska.

² zahrnuje veškerou spotřební elektroniku ze všech tří sledovaných skupin zařízení